

ความเครียดของนักศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาทันตสาธารณสุข วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี

ชมพูนุช พัวเพิ่มพูลศิริ และ วุฒิमान ห้วยทราย*

วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี

(วันที่รับบทความ : 30 มิถุนายน 2565 ; วันที่แก้ไข : 26 กรกฎาคม 2565 ; วันที่ตอบรับ : 15 สิงหาคม 2565)

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงวิเคราะห์แบบภาคตัดขวางนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความเครียดและการเปรียบเทียบความเครียดระหว่างชั้นปีของนักศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาทันตสาธารณสุข ประชากรคือนักศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาทันตสาธารณสุข วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี ชั้นปีที่ 1-3 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 121 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามประเมินความเครียดจำนวน 60 ข้อ มาตราวัด 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา การทดสอบที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่านักศึกษามีความเครียดโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.04$, S.D. ± 0.70) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยความเครียดมากที่สุดคือด้านทักษะในการเรียน ($\mu = 3.23$, S.D. ± 0.82) รองลงมาคือด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียน ($\mu = 3.13$, S.D. ± 0.85) ด้านการจัดการเรียนการสอน ($\mu = 3.11$, S.D. ± 0.83) และด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน ($\mu = 2.67$, S.D. ± 0.92) ตามลำดับ ผลการเปรียบเทียบความเครียดของนักศึกษา พบว่า นักศึกษาที่มีระดับชั้นปีที่ต่างกัน ($P < 0.023$) และมีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกัน ($P < 0.020$) มีความเครียดโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < 0.05$ ดังนั้นจึง ควรส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ สร้างบรรยากาศการเรียนให้มีความรู้สึกที่ผ่อนคลายโดยอาศัยทักษะการสอนที่ดี ทันสมัย และมีประสิทธิภาพ ร่วมกับให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน

คำสำคัญ : ความเครียด, นักศึกษาทันตสาธารณสุข, การจัดการเรียนการสอน, ทักษะในการเรียน

Stress of Dental Public Health Student at Sirindhorn College of Public Health Ubon Ratchathani

Chompoonuch Puapermpoonsiri and Wuttichan Huaisai
Sirindhorn College of Public Health, Ubon Ratchathani

Abstract

This cross-sectional analytical study aimed to study stress levels and stress comparisons between each year of bachelor of Public Health students, department of Dental Public Health. The population were students of the Bachelor of Public Health, Department of Public Health Dentistry Sirindhorn College of Public Health Ubon Ratchathani Province. There were 121 students that consisted of the first, second and the third-year students who enrolled in academic Year 2020. Data were collected by using stress questionnaires, 60 items and five rating scale. Data were analyzed using descriptive statistics, t-test and one-way ANOVA.

The results showed that students 'stress was moderate level ($\mu = 3.04$, $SD \pm 0.70$). It was found that each aspect was at a moderate level. The aspect with the highest average stress score was learning skills ($\mu = 3.23$, $SD \pm 0.82$), followed by learning environment ($\mu = 3.13$, $SD \pm 0.85$), teaching management ($\mu = 3.11$, $SD \pm 0.83$) and relationship with friends ($\mu = 2.67$, $SD \pm 0.92$) respectively. Comparison of student stress found significantly statistic different between of each year students ($P < 0.023$) and family socioeconomic status ($P < 0.020$). There was statistically significant difference in overall stress at the P -value < 0.05 . Therefore, should be supporting learning skill, creating a relaxed learning environment, teaching modern and effective skills and participating with students for learning activities.

Keywords: stress, dental public health students, teaching and learning, learning skills

* Corresponding author : Wuttichan@scphub.ac.th

บทนำ

ความเครียด ถือเป็นปฏิกิริยาทางสรีระวิทยาหรือทางจิตใจ ที่เกิดขึ้นจากการเผชิญกับสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความกดดันในชีวิต ซึ่งความเครียดจะสามารถนำไปสู่ความภาวะซึมเศร้า ภาวะวิตกกังวล การใช้สารเสพติด (จิรภา วรณคำ และคณะ, 2565) โดยการสำรวจระดับความสุขของคนไทย ในปี พ.ศ. 2561 พบว่าวัยรุ่นและเยาวชนมีระดับความสุขน้อยที่สุด เมื่อเทียบกับช่วงอายุอื่น โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวม 31.2 คะแนน จาก 45 คะแนน ซึ่งต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของประเทศที่ 31.6 คะแนน เมื่อแยกเป็นองค์ประกอบรายด้านพบว่าเยาวชนและวัยรุ่นมีสมรรถภาพทางจิตใจต่ำที่สุด และคุณภาพของจิตใจค่อนข้างต่ำ (พันธัญภา กิตติรัตนไพบูลย์ และคณะ, 2563) และจากการสำรวจของคนไทยระดับชาติ พ.ศ. 2556 เพื่อศึกษาความชุกและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับโรคจิตเวชของคนไทยในประชากรอายุ 18 ปีขึ้นไป พบว่าร้อยละ 3.1 หรือประมาณ 1.6 ล้านคนเป็นโรคจิตเวช และร้อยละ 1.8 หรือประมาณ 9 แสนราย มีภาวะซึมเศร้า (กรมสุขภาพจิต, 2558) และในปี 2560 พบว่ากลุ่มเยาวชนอายุ 20-24 ปี มีอัตราการฆ่าตัวตายที่ 4.94 ต่อประชากรแสนคน ในปี 2561 เพิ่มขึ้นเป็น 5.33 ต่อประชากรแสนคน และข้อมูลดังกล่าวสอดคล้องกับการให้บริการสายด่วนสุขภาพจิต 1323 ที่พบว่า กลุ่มเยาวชนโทรเข้ามาปรึกษาปัญหาสุขภาพจิตมากขึ้น จากการให้บริการปรึกษาทางโทรศัพท์จำนวนทั้งสิ้น 70,534 ครั้ง เป็นกลุ่มเด็กอายุ 11-19 ปี 10,298 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 14.6 และเป็นกลุ่มเยาวชนอายุ 20-25 ปี 14,173 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 20.1 โดย 5 อันดับปัญหาที่พบมากที่สุดในกลุ่มเด็กและเยาวชน คือ ปัญหาความเครียดหรือวิตกกังวล ปัญหาทางจิตเวช ปัญหาความรัก ปัญหาซึมเศร้า และปัญหาครอบครัว (สายด่วนสุขภาพจิต, 2563)

จากสถานการณ์ในปัจจุบันปัญหาการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ของชีวิต เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดความเครียดในกลุ่มวัยรุ่น ในกลุ่มนี้เป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต เป็นวัยที่มีปัญหา มีการปรับตัว มีความเครียดทางอารมณ์ และใช้อารมณ์ในการตัดสินใจ (คมกริช นันทะโรจพงษ์, 2561) วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงตนเองทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ เป็นวัยที่ต้องการเป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อน มีการสนใจของเพศตรงข้าม มีความคิดเป็นของตนเองอาจจะส่งผลให้ประพฤตินั้นไม่เหมาะสมได้ง่ายจึงเป็นวัยที่เสี่ยงต่อการแสดงพฤติกรรมที่เป็นปัญหาได้ง่าย ถ้าไม่ได้รับการป้องกันและแก้ไขอาจนำไปสู่สถานการณ์ที่ทำให้เกิดความเครียดเช่น การแข่งขันทางการเรียน การที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่เท่ากัน การถูกบังคับให้เลือกเรียนในสาขาที่ไม่ชอบ การที่ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวไม่ดีไม่สามารถจะส่งเสียให้เรียนได้ การที่พ่อแม่มีปัญหาทะเลาะหย่าร้างกัน การที่โรงเรียนมีการจัดสภาพการเรียนการสอนในห้องเรียนและในบริเวณสถานศึกษาไม่เหมาะสมต่อการเรียนรู้และการผ่อนคลาย รวมทั้งการต้องอยู่ในกฎเกณฑ์ของสถานศึกษา ความรู้สึกด้อย รู้สึกไม่เท่าเทียมกันในด้านความเป็นอยู่และสภาพสังคมส่งผลให้วัยรุ่นเกิดความเครียด (ศุภกร ศรีแผ้ว, 2563)

การศึกษาในระดับอุดมศึกษานับเป็นการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของชีวิตเยาวชนและวัยรุ่น ไม่ว่าจะเป็นการเข้าสังคม การเรียนการสอนที่ต้องรับผิดชอบตนเอง พึ่งพาตนเองมากขึ้น การแบกรับความคาดหวังจากครอบครัวและสังคม อาจก่อให้เกิดความเครียดที่ส่งผลต่อสุขภาพจิตของนักศึกษา โดยสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล ได้รวบรวมการศึกษาเกี่ยวกับสุขภาพจิตของนิสิตนักศึกษาในประเทศไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556-2558 พบว่าสาเหตุ

ของการฆ่าตัวตายของนักศึกษาที่เป็นอันดับ 1 คือ การทะเลาะกับคนใกล้ชิด อันดับ 2 คือปัญหาการเรียน และอันดับ 3 คือ ปัญหาความรัก และพบว่านักศึกษาที่ยังเรียนในระดับชั้นปีที่สูงยังมีภาวะเสี่ยงซึมเศร้ามาก โดยสาเหตุความเครียดของนักศึกษามาจากปัจจัยหลาย ๆ อย่าง เช่น ระบบการเรียนการสอน การขาดความสอดคล้องระหว่างการเรียนในชั้นกับการฝึกปฏิบัติงาน ความคาดหวังของครูอาจารย์ที่มีต่อระดับความสามารถของนักศึกษา ความคาดหวังของสังคมต่อภาพลักษณ์ ความรู้สึกของนักศึกษาต่อวิชาชีพ ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน ปัญหาด้านการเรียน กฎระเบียบ และปัญหาด้านการเงิน เป็นต้น (อรุณี มิ่งประเสริฐ, 2557)

วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี เป็นสถาบันอุดมศึกษาเฉพาะทาง สังกัดคณะสาธารณสุขศาสตร์และสหเวชศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข เป็นสถานศึกษาเฉพาะทางด้านสุขภาพที่จัดการศึกษาระดับปริญญาด้านพยาบาล การสาธารณสุขและสหเวชศาสตร์ โดยปัจจุบันวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี มีการจัดการศึกษา 2 ระดับ คือ ระดับปริญญาตรี ได้แก่ หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน และ สาขาวิชาทันตสาธารณสุข และระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ได้แก่ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาเทคนิคเภสัชกรรม และ สาขาปฏิบัติการฉุกเฉินการแพทย์ สำหรับหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาทันตสาธารณสุขนั้น เป็นหลักสูตรที่ทำหน้าที่ในการผลิตบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในศาสตร์ทางทันตสาธารณสุข การสร้างเสริมสุขภาพช่องปาก มีทักษะในการวิเคราะห์ วินิจฉัยปัญหาสุขภาพช่องปาก วางแผนดำเนินการแก้ไขปัญหาย่างเป็นระบบ รวมถึงการประยุกต์ใช้ศาสตร์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นทันตบุคลากรที่มีคุณภาพ ให้บริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ เพื่อการพัฒนาด้านทันตสุขภาพของประชาชน (วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี, 2564) ด้วยความมุ่งหวังนี้ ทำให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปด้วยความเข้มข้นและเข้มงวด จึงอาจส่งผลให้นักศึกษาเกิดความกดดันและเกิดความเครียดขึ้น

จากเหตุผลและปัญหาเกี่ยวกับความเครียดของนักศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความเครียดของนักศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตร สาขาวิชาทันตสาธารณสุข วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับความเครียดของนักศึกษา มาเป็นข้อมูลในการพิจารณาให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนของวิทยาลัย อันจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการจัดการเรียนการสอน การส่งเสริมด้านการเรียนให้นักศึกษาอย่างเหมาะสม และช่วยให้ผู้ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับนักศึกษาได้เป็นข้อพิจารณาและปรับปรุงการศึกษาให้มีคุณภาพที่ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความเครียดของนักศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาทันตสาธารณสุข วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี
2. เพื่อเปรียบเทียบความเครียดของนักศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาทันตสาธารณสุข วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี

ระเบียบวิธีวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย (Study design)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงวิเคราะห์แบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional analytical study) เพื่อศึกษาระดับความเครียดและการเปรียบเทียบความเครียดของนักศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาทันตสาธารณสุข วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี ใน 4 ด้าน คือ ด้านการจัด การเรียนการสอน ด้านทักษะในการเรียน ด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียน และด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน เก็บรวบรวมข้อมูล ในช่วงเดือนเมษายน พ.ศ. 2564 – เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2564

2. ประชากร (Population)

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาทันตสาธารณสุข วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี ชั้นปีที่ 1 - 3 ปีการศึกษา 2563 ทั้งหมด จำนวน 121 คน ประกอบด้วย 1) นักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 42 คน 2) นักศึกษาชั้นปีที่ 2 จำนวน 41 คน 3) นักศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 38 คน

3. เกณฑ์การคัดเลือกประชากรที่ศึกษา (Selection Criteria)

(1) เกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมการวิจัย (Inclusion criteria)

- นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ ภายในหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาทันตสาธารณสุข วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี ชั้นปีที่ 1 - 3 ปีการศึกษา 2563
- มีความสมัครใจในการเข้าร่วมการวิจัย

(2) เกณฑ์การคัดออกจากกรวิจัย (Exclusion criteria)

- นักศึกษาที่ย้ายสถานศึกษา/ลาออก ระหว่างการศึกษาวิจัย

เครื่องมือการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ประกอบไปด้วย 2 ส่วน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามลักษณะเลือกตอบ ประกอบด้วย เพศ ระดับชั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน และการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความเครียด ปรับปรุงมาจากการศึกษาของธัญญารัตน์ จันทระเสนา (2555) ซึ่งทำการศึกษาค่าความเครียดของนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยแบ่งความเครียดออกเป็น 4 ด้าน ด้านละ 15 ข้อ รวมทั้งหมด 60 ข้อ ประกอบด้วย ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านทักษะในการเรียน ด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียน และด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน โดยผู้วิจัยกำหนดวิธีการให้คะแนนในการตอบแบบสอบถาม ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง นักศึกษารู้สึกว่าข้อความนั้นเป็นความจริงเกี่ยวกับตนเองมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง นักศึกษารู้สึกว่าข้อความนั้นเป็นความจริงเกี่ยวกับตนเองมาก
คะแนน 3 หมายถึง นักศึกษารู้สึกว่าข้อความนั้นเป็นความจริงเกี่ยวกับตนเองปานกลาง
คะแนน 2 หมายถึง นักศึกษารู้สึกว่าข้อความนั้นเป็นความจริงเกี่ยวกับตนเองน้อย
คะแนน 1 หมายถึง นักศึกษารู้สึกว่าข้อความนั้นเป็นความจริงเกี่ยวกับตนเองน้อยที่สุด

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายจากค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้ (Best, 2013) แบ่งกลุ่มตามเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00	หมายความว่า	นักศึกษามีความเครียดมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50	หมายความว่า	นักศึกษามีความเครียดมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50	หมายความว่า	นักศึกษามีความเครียดปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50	หมายความว่า	นักศึกษามีความเครียดน้อย
ค่าเฉลี่ย 0.00 – 1.50	หมายความว่า	นักศึกษามีความเครียดน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. หลังจากผ่านการอนุมัติจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี ผู้วิจัยติดต่อประสานงานกับวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อขออนุญาตทำการวิจัยและเก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากร โดยผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัย วิธีการวิจัย ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัยโดยละเอียด และการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มประชากร

2. ผู้วิจัยเริ่มการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการให้กลุ่มประชากรตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม และแบบสอบถามเกี่ยวกับความเครียด ระหว่างเดือนเมษายน พ.ศ. 2564 – เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2564

3. เมื่อได้ข้อมูลจากกลุ่มประชากรแล้ว ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยวิธีการทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำข้อมูลที่ได้ตรวจสอบแก้ไขความถูกต้องของข้อมูล (Preliminary Editing)
2. จัดกลุ่มเพื่อสรุปรายละเอียด
3. นำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์เพื่อเตรียมการวิเคราะห์ข้อมูล
4. บันทึกข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์ประมวลผล
5. วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา คือ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติเชิงอนุมาน ใช้ในการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยใช้การทดสอบที (t-test independent groups) และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

การวิจัยนี้ทำในมนุษย์ โดยคำนึงถึงการพิทักษ์สิทธิ์และจริยธรรมในการวิจัย ได้ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยของวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี มีมติเห็นชอบ อนุมัติให้ดำเนินการโครงการวิจัย เลขรับรองเลขที่ SCPHUB 1004/2564 รับรองตั้งแต่วันที่ 29 เมษายน 2564 ถึง 28 เมษายน 2565

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเสนอเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า กลุ่มประชากรในการวิจัย เป็นนักศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาทันตสาธารณสุข ทั้งหมด 121 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 85.1) จำแนกตามระดับชั้น พบว่าแต่ละระดับชั้นมีจำนวนใกล้เคียงกัน โดยเป็นนักศึกษาระดับชั้นปีที่ 1 (ร้อยละ 34.7) นักศึกษาระดับชั้นปีที่ 2 (ร้อยละ 33.9) และนักศึกษาระดับชั้นปีที่ 3 (ร้อยละ 31.4) ตามลำดับ จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่ามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 49.6) จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว พบว่าส่วนใหญ่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวปานกลาง (ร้อยละ 79.3) จำแนกตามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาด้วยกัน พบว่ามีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาด้วยกันอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 66.1) และจำแนกตามการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง พบว่ามีการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองแบบประชาธิปไตย (ร้อยละ 65.3) ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มประชากร จำแนกตามข้อมูลทั่วไป (N = 121)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	18	14.9
หญิง	103	85.1
ระดับชั้น		
ชั้นปีที่ 1	42	34.7
ชั้นปีที่ 2	41	33.9
ชั้นปีที่ 3	38	31.4

ตารางที่ 1 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มประชากร จำแนกตามข้อมูลทั่วไป (N = 121) (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		
ต่ำกว่า 2.50	15	12.4
2.50 - 2.99	60	49.6
3.00 ขึ้นไป	46	38.0
ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว		
ฐานะทางเศรษฐกิจสูง	4	3.3
ฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง	96	79.3
ฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ	21	17.4
สัมพันธ์ภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน		
ระดับมาก	40	33.1
ระดับปานกลาง	80	66.1
ระดับน้อย	1	0.8
การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง		
แบบประชาธิปไตย	79	65.3
แบบตามใจ	22	18.2
แบบละเลย	3	2.5
แบบเข้มงวด	17	14.0

2. ความเครียดของนักศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาทันตสาธารณสุข วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า นักศึกษามีความเครียดโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.04$, S.D.=0.70) รายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ ด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยความเครียดมากที่สุดคือด้านทักษะในการเรียน ($\mu = 3.23$, S.D.=0.82) รองลงมาคือด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียน และด้านการจัดการเรียนการสอน ($\mu = 3.13$, $\mu = 3.11$, S.D.=0.85, S.D.=0.83) และด้านที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยความเครียดน้อยที่สุดคือด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน ($\mu = 2.67$, S.D.=0.92) ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความเครียดของนักศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาทันตสาธารณสุข วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี (N = 121)

ความเครียดรายด้าน	μ	S.D.	ระดับความเครียด
1. ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.11	0.83	ปานกลาง
2. ด้านทักษะในการเรียน	3.23	0.82	ปานกลาง

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความเครียดของนักศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาทันตสาธารณสุข วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี (N = 121) (ต่อ)

ความเครียดรายด้าน	μ	S.D.	ระดับความเครียด
3. ด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียน	3.13	0.85	ปานกลาง
4. ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน	2.67	0.92	ปานกลาง
รวม	3.04	0.70	ปานกลาง

3. เปรียบเทียบความเครียดของนักศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาทันตสาธารณสุข วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี

3.1 เปรียบเทียบความเครียดของนักศึกษา จำแนกตามเพศ พบว่า นักศึกษาชายและหญิง มีความเครียดโดยรวมไม่แตกต่างกัน ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบความเครียดของนักศึกษานัหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาทันตสาธารณสุข วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามเพศ (N = 121)

ความเครียดของนักศึกษา	เพศ				T	P -value
	ชาย (N = 18)		หญิง (N = 103)			
	μ	S.D.	μ	S.D.		
รวม	3.20	0.86	3.01	0.67	0.899	0.379

3.2 การเปรียบเทียบความเครียดของนักศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาทันตสาธารณสุข วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามระดับชั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง พบว่า นักศึกษาที่มีระดับชั้นปีต่างกัน มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกัน มีความเครียดโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ P-value < 0.05 ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบความเครียดของนักศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาทันตสาธารณสุข วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามระดับชั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน และการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง (N = 121)

ตัวแปร	F	P-value
ระดับชั้น	3.891	0.023*
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	0.088	0.916
ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว	4.025	0.020*
สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน	1.831	0.165

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบความเครียดของนักศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาทันตสาธารณสุข วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามระดับชั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน และการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง (N = 121) (ต่อ)

ตัวแปร	F	P-value
การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง	0.612	0.608

*P-value <0.05

อภิปรายผล (Discussion)

1. จากการศึกษาความเครียดของนักศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาทันตสาธารณสุข วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี ในด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า

1.1 ด้านการจัดการเรียนการสอน จากการศึกษาพบว่า นักศึกษามีความเครียดในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก ในการเรียนการสอน อาจารย์มีการเตรียมแผนการสอน ระบุวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนการสอน หลักเกณฑ์ในการประเมินผลการเรียน และสามารถถ่ายทอดเนื้อหาวิชา โดยผ่านวิธีการสอน รูปแบบการสอน และ สื่อการสอนที่เหมาะสมกับรายวิชา อีกทั้งเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเรียน เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ และอาจารย์ยอมรับฟังความคิดเห็นของนักศึกษาอย่างเหมาะสม แต่เนื้อหาในการเรียน อาจจะมีมากจนเกินไป ทำให้เมื่อเรียนหลาย ๆ วิชา นักศึกษาจะต้องแบกรับเนื้อหาที่มากเกินไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กันตภา ศิริชมขร และตะวันรอน สัจยวน (2563) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดของนักศึกษามหาวิทยาลัย ราชภัฏเลย พบว่า มีความเครียดในด้านการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเกิดจากการที่ปริมาณเนื้อหาแต่ละคณะ สาขาวิชา ทั้งวิชาเรียนยากเกินไป ระยะเวลาในการอ่านหนังสือสอบไม่ทัน ผลการเรียนไม่ถึงเกณฑ์/สอบไม่ผ่าน รายงาน/การบ้านเยอะเกินไป อาจารย์สอนไม่เข้าใจ มีการรวบรัดบทเรียน

1.2 ด้านทักษะในการเรียน จากการศึกษาพบว่า นักศึกษามีความเครียดในระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจาก ในการเรียนการสอนของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา วิทยาลัยคาดหวังและมุ่งเน้นให้นักศึกษาใช้ทักษะในการเรียนรู้ ด้วยตนเอง สามารถคิดวิเคราะห์ และแก้ไขปัญหาด้วยตนเองได้ ซึ่งนักศึกษาก็สามารถจัดการได้ดี อาจจะมีใน บางทักษะ โดยเฉพาะทักษะด้านภาษาอังกฤษ ที่ยังคงเป็นปัญหาของนักศึกษาอยู่ ทำให้นักศึกษามีความเครียด ในระดับมาก สืบเนื่องจากในการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษามีบางรายวิชาหรือบางเนื้อเรื่องที่มีการใช้ภาษาอังกฤษ ในการเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและการสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อหาคำตอบ แต่ทางอาจารย์ผู้สอนก็มีการชี้แนะแนวทาง ทำให้นักศึกษามีทักษะการเรียนรู้ภาษาอังกฤษที่นำไปใช้ในชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมลมาศ เกตุฉาย (2562) ที่ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความวิตกกังวลในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารกับ ครูผู้สอนภาษาอังกฤษที่เป็นเจ้าของภาษา: กรณีศึกษานักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงปีที่ 2 วิทยาลัย เทคนิคสัตหีบ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความวิตกกังวลในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารมากที่สุด คือ ด้านผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เจตคติ และรองลงมาคือ พฤติกรรมของนักศึกษาในการพูดสื่อสารกับครูผู้สอนเจ้าของภาษา

แปลผลในระดับปานกลาง เนื่องจากความวิตกกังวลต่อการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาในกระบวนการเรียนรู้ภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศ ตัวแปรทางด้านผู้เรียนมีอิทธิพลในการรับภาษาที่สองเป็นอย่างมาก

1.3 ด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียน พบว่า นักศึกษามีความเครียดในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะวิทยาลัยมีสภาพแวดล้อมในห้องเรียนที่ดีพอสมควร โดยมีจำนวนโต๊ะและเก้าอี้ที่เพียงพอต่อจำนวนนักศึกษา มีวัสดุอุปกรณ์ในการเรียนรู้ที่เพียงพอ แต่อาจจะมีปัญหาอยู่บ้างที่อากาศในห้องเรียนค่อนข้างร้อนอบอ้าว ซึ่งส่งผลกระทบต่อ การเรียนรู้ของนักศึกษา อีกทั้งในส่วนของห้องสมุดอาจจะมีตำราหรือเอกสารทางวิชาการที่ไม่เพียงพอให้นักศึกษา สืบค้นข้อมูล แต่ทางวิทยาลัยก็ได้พยายามจัดสรรให้มีแหล่งสืบค้นเพิ่มขึ้นอยู่ตลอด และเมื่อมาพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่านักศึกษามีความเครียดระดับมากในเรื่องที่วิทยาลัยประกาศผลการเรียนล่าช้า อาจเนื่องจากการพิจารณาผล การเรียนแต่ละรายวิชา อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชา อาจารย์ผู้สอน และกรรมการบริหารวิทยาลัยจะต้องมีการ วิพากษ์ผลการเรียนให้มีความเหมาะสมก่อน จึงจะสามารถพิจารณาให้มีการแจ้งผลการเรียนแก่นักศึกษาได้ จึงทำให้ เกิดความล่าช้า ด้วยเหตุผลดังกล่าวมาจึงส่งผลให้นักศึกษามีความเครียดด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียนอยู่ ในระดับปานกลาง ดังที่ พระครูใบฎีกาภมณชล เขมโก (ชูโตศรี) (2562) ได้ศึกษาอิทธิพลของสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อ การพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา พบว่า สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา เป็นองค์ประกอบสำคัญ ในการกำหนดนโยบายที่จะนำไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา ซึ่งมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้และการจัดการศึกษาให้เกิด ประสิทธิภาพสูงสุด เพราะการจัดสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยนั้น มีความสำคัญต่อบรรยากาศและความรู้สึกของครู นักเรียน นักศึกษา รวมทั้งคนอื่น ๆ ที่มีอยู่ในมหาวิทยาลัย หากบรรยากาศและสภาพแวดล้อมไม่ดี จะทำให้นักเรียน นักศึกษา ตลอดจนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเกิดความรู้สึกไม่ดีต่อมหาวิทยาลัย แต่ถ้ามหาวิทยาลัยมีบรรยากาศและ สภาพแวดล้อมที่ดีก็จะทำให้นักเรียน นักศึกษา อยากไปมหาวิทยาลัย และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีความรู้สึกที่ดีต่อ มหาวิทยาลัย

1.4 ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน พบว่า นักศึกษามีความเครียดในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ในการเรียนการสอน นักศึกษาจำเป็นต้องมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน และนักศึกษาแต่ละ บุคคลอาจมีลักษณะนิสัย การดำเนินชีวิต การเลี้ยงดูที่ผ่านมามากแตกต่างกัน จึงอาจต้องมีการปรับตัวเข้าหากันอยู่ตลอด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่านักศึกษามีความเครียดระดับมากในประเด็นที่นักศึกษาจะรู้สึกทุกใจ เมื่อนักศึกษา ไม่ได้ช่วยทำงานกลุ่ม อาจเกิดจากการที่นักศึกษารู้สึกขาดการมีส่วนร่วมร่วมกับเพื่อน ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อ การยอมรับของ เพื่อนหรือกลุ่มเพื่อน ดังที่ เฟลด์แมน และนิวคอมบ (ทัศนาก ทองภักดี, 2551; อ้างอิงจาก Feldman and Newcomb, 1976) ศึกษาเรื่องความสำคัญของเพื่อน พบว่า กลุ่มเพื่อนจะช่วยให้นักศึกษามีความมั่นใจและพอใจในตนเองยิ่งขึ้น กลุ่มเพื่อนจะตอบสนองความสนใจของนักศึกษาที่ไม่ได้รับการตอบสนองด้านวิชาการหรือมีความล้มเหลวทางวิชาการ มาแล้ว กลุ่มเพื่อนจะช่วยฝึกการเข้าสังคมและการสร้างสัมพันธ์ส่วนตัว มีผลทำให้นักศึกษาสามารถปรับตัวอยู่ร่วมกับ ผู้อื่นได้ ช่วยฝึกทักษะทางสังคม ช่วยเสริมสร้างบุคลิกภาพที่มั่นคง สอดคล้องกับงานวิจัยของกันตภา ศรีชมขร และ ตะวันรอน สัจยวน (2563) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความเครียดของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเลย พบว่า มีความเครียดในด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนอยู่ในระดับปานกลาง

2. การเปรียบเทียบความเครียดในการเรียนของนักศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา
ทันตสาธารณสุข วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี ผู้วิจัยขอนำเสนอการอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

2.1 นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง มีความเครียดโดยรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจ
เนื่องมาจาก นักศึกษาทั้งเพศชายและเพศหญิงที่เข้ามาศึกษาระดับ อุดมศึกษา ในหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาทันตสาธารณสุข วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี ถูกคาดหวังจากครอบครัว วิทยาลัย
และสังคม ในการออกไปประกอบวิชาชีพไม่ต่างกัน หรือการมีปัญหาด้านความสัมพันธ์หรือการปรับตัวเข้ากับเพื่อน
ไม่แตกต่างกัน อีกทั้งวัยของนักศึกษาเป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์จากการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและ
จิตใจ มีความวิตกกังวลกับการเปลี่ยนแปลงไปเป็นผู้ใหญ่ และอยู่ในช่วงกำลังค้นหาและค้นพบตนเอง ทำให้ช่วงเวลานี้
ต้องผ่านประสบการณ์ของการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์เป็นอย่างมากทั้งในเพศชายและเพศหญิง จึงอาจทำให้เกิด
ความเครียดได้มาก สอดคล้องกับงานวิจัยของของอรุณี มิ่งประเสริฐ (2557: 211) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบและ
หาความสัมพันธ์ของสุขภาพจิตและความเครียดของนักศึกษาคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต พบว่า นักศึกษา
มีสุขภาพจิตอยู่ในระดับปกติ และมีความเครียดอยู่ในระดับปานกลาง นักศึกษาที่มีเพศแตกต่างกัน มีสุขภาพจิตและ
ความเครียดไม่แตกต่างกัน อีกทั้งการศึกษาของหงษ์ศิริ ภิโยดิลกชัย และคณะ (2558) ได้ศึกษาความเครียดและ
การแก้ปัญหาความเครียดของนักศึกษา สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศทางธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
รัตนโกสินทร์ บพิตรพิมุข จักรวรรดิ พบว่า นักศึกษาเพศหญิงและเพศชายมีสาเหตุความเครียดไม่แตกต่างกัน

2.2 นักศึกษาที่มีระดับชั้นปีที่แตกต่างกัน มีความเครียดโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
.05 ทั้งนี้อาจเกิดจากในการเรียนแต่ละชั้นปี มีการเรียนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติที่มีเนื้อหาการเรียนรู้ออกไป
ออกไปในแต่ละชั้นปี ซึ่งต้องอาศัยความสามารถและทักษะในการเรียนของบุคคลหรือการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มที่
แตกต่างกันออกไป รวมถึงนักศึกษาแต่ละระดับชั้นมีการปรับตัวในการเรียนที่แตกต่างกัน ในกรณีนักศึกษาชั้นปีที่ 1
ที่มีการเปลี่ยนผ่านจากระดับมัธยมศึกษาสู่ระดับอุดมศึกษา ต้องมีการปรับตัวเข้ากับการเรียนรูปแบบใหม่ สังคม
เพื่อนใหม่ หรือนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ที่มีการเรียนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติที่เข้มข้น หรือนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ที่ต้องม
ีการลงมือปฏิบัติคือการทำการรักษาผู้ป่วยจริง จึงอาจทำให้พบความเครียดที่แตกต่างกันได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย
ของหงษ์ศิริ ภิโยดิลกชัย และคณะ (2558) ที่พบว่า นักศึกษาที่มีชั้นปีแตกต่างกัน มีสาเหตุความเครียดแตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเฉพาะนักศึกษาชั้นปีที่ 4 รวมถึงสอดคล้องกับงานวิจัยของธรรมศักดิ์
สายแก้ว, สุนทนา ศรีศิริ และสมฤดี สายหยุดทอง (2562:) พบว่า ปัจจัยชั้นปีการศึกษามีความสัมพันธ์กับระดับ
ความเครียดของนักศึกษาสาขาสาธารณสุขศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และนักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีความเครียด
มากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเช่นกัน

2.3 นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีความเครียดโดยรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน
ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก เมื่อเข้ามาศึกษาในหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาทันตสาธารณสุข วิทยาลัย
การสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานีแล้ว นักศึกษาทราบว่าจะต้องออกไปประกอบวิชาชีพ จะต้องประพฤติ
ปฏิบัติตนให้มีคุณธรรมจริยธรรม พร้อมด้วยความรู้ความสามารถที่จะไปดูแลผู้ป่วยได้ โดยในระหว่างการศึกษา

นักศึกษาจำเป็นต้องมีความใส่ใจ กระตือรือร้นในการเรียน และคาดหวังให้ตนมีความรู้และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี แต่บางครั้งอาจจะมึนงงประกอบหลาย ๆ อย่างทำให้ไม่เป็นเช่นนั้น ทำให้นักศึกษาเกิดความเครียดจากการคาดหวังของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของหงษ์ศิริ ภิโยดิติกชัย และคณะ (2558) พบว่า นักศึกษาที่มีผลการเรียนรวมแตกต่างกัน มีสาเหตุของความเครียดไม่แตกต่างกัน

2.4 นักศึกษาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกัน มีความเครียดโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ในการเรียนของนักศึกษา นอกจากต้องอาศัยความรู้และทักษะทางสติปัญญาแล้ว ยังต้องอาศัยปัจจัยอื่น ๆ ร่วมด้วย ซึ่งรวมไปถึงปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจของครอบครัว หรือหมายถึงรายได้ของผู้ปกครองหรือบิดามารดาของนักศึกษา เพราะนักศึกษายังคงอยู่ในวัยเล่าเรียน ในการดำเนินชีวิตหรือการเรียน จำเป็นต้องได้รับเงินในการใช้จ่ายจากผู้ปกครองอยู่ อีกทั้งในการเรียนอาจมีการใช้จ่ายทั้งของจำส่วนตัว และใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา อาจส่งผลให้นักศึกษาเกิดความเครียดที่มีความสัมพันธ์กับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชาญวุฒิ ธิติรัตนโชติ และคณะ (2556) ที่ทำการศึกษาเรื่องการประเมินสุขภาพจิตและความเครียดของนักศึกษามหาวิทยาลัยอุบลราชธานี พบว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างความเพียงพอของรายได้ กับระดับสุขภาพจิตและความเครียด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$)

2.5 นักศึกษาที่มีสัมพันธ์ภาพระหว่างนักศึกษาด้วยกันกับเพื่อนต่างกัน มีความเครียดโดยรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก เมื่อนักศึกษาก้าวเข้ามาศึกษาในระดับอุดมศึกษานั้น นักศึกษาอาจจะมุ่งหวังกับการเรียนในระดับที่สูงขึ้น โดยบางคนอาจต้องอาศัยการอยู่ร่วมกันกับเพื่อน การช่วยเหลือเกื้อกูลกันในการเรียน แต่บางคนอาจจะมองว่าในการเรียนจะเป็นอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับความตั้งใจและความมุมานะของตนเองมากกว่า และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความเครียดของนักศึกษาด้านทักษะในการเรียนและด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง อาจเป็นเพราะ ในการศึกษาชั้นนั้น ไม่ได้มีเฉพาะการเรียนและการสอบวัดผลเป็นรายบุคคลเท่านั้น ยังมีการเรียนที่ต้องอาศัยทักษะการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม จึงต้องอาศัยความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างนักศึกษาด้วยกันเพื่อนให้งานสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี จึงอาจส่งผลให้นักศึกษาเกิดความเครียดขึ้นได้ ดังที่ พิษณายวีร์ สินสวัสดิ์ และเบญจวรรณ พิททาร์ด (2559) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรรกับคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ราชบุรี พบว่าปัจจัยด้านสัมพันธ์ภาพระหว่างนักศึกษาด้วยกัน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิตโดยรวมของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยสัมพันธ์ภาพระหว่างนักศึกษาด้วยกันเป็นพฤติกรรมที่ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การให้กำลังใจ การยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการร่วมมือกันในด้านวิชาการทั่ว ๆ ไป ซึ่งกลุ่มเพื่อนเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย

2.6 นักศึกษาที่มีการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองต่างกัน มีความเครียดโดยรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ในชีวิตของคน ๆ หนึ่ง จะสามารถดำเนินชีวิตไปในทิศทางใดหรือมีบุคลิกลักษณะอย่างไร ปัจจัยหลักเกิดจากการได้รับการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง แต่ยังคงมีปัจจัยอื่นที่มาเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยของเพื่อน สถานศึกษา ครูอาจารย์ หรือปัจจัยทางสังคมอื่น ๆ ทำให้นักศึกษาต้องมีการเรียนรู้

มีการปรับตัว รู้จักแก้ปัญหาและดำเนินชีวิตของตนเอง ซึ่งบ่มเพาะให้บุคคลนั้นสามารถเผชิญกับชีวิตได้ จึงอาจทำให้พบว่าถึงแม้นักศึกษาจะได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน ก็ยังคงมีความเครียดที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรม ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของศลักษณา กิติทัศน์เศรษฐี และคณะ (2552) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเลี้ยงดูของบิดามารดากับภาวะซึมเศร้าของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โดยพบว่า รูปแบบการเลี้ยงดูของบิดามารดาที่มีความสัมพันธ์กับภาวะซึมเศร้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยนักเรียนที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย มีสัดส่วนของผู้ที่มีภาวะซึมเศร้าสูงสุด รองลงมาคือ แบบเข้มงวด แบบยอมตามบุตร และแบบให้อิสระอย่างมีขอบเขต มีสัดส่วนของผู้ที่มีภาวะซึมเศร้าต่ำที่สุด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาประชากรหรือกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาทันตสาธารณสุข จากวิทยาลัยอื่น หรือหลักสูตรอื่น ๆ ของวิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก
2. ควรศึกษาตัวแปรอื่น ๆ ที่มีผลต่อความเครียดของนักศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาทันตสาธารณสุขเพิ่มเติม
3. ควรมีการพิจารณาจัดการเรียนการสอนในเนื้อหารายวิชาให้พอดี ไม่มากจนเกินไป สร้างบรรยากาศการเรียน ให้มีความรู้สึกที่ผ่อนคลายโดยอาศัยทักษะการสอนที่ดี ทันสมัย และมีประสิทธิภาพ ร่วมกับให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน

เอกสารอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต. (2558). *เอกสารประกอบการประชุมวิชาการสุขภาพจิตนานาชาติครั้งที่ 14 และการประชุมวิชาการสุขภาพจิตและจิตเวชเด็กครั้งที่ 12*. กรุงเทพฯ: กรมสุขภาพจิต.
- กันตภา ศรีชมขร และตะวันรอน สัยยวน. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเลย. *วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย*, 16(3). 34-41.
- คมกริช นันทะโรจงศ์, ฤทธิป มีถาวรกุล, ธีระวัฒน์ จันทิก. (2561). การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจัดการความเครียดของวัยรุ่นตอนกลาง. *สงขลานครินทร์ ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์*, 24(1). 3-38.
- จิรภา วรณคำ, พิมพชนก สุपालันท์, พันธิตา เวียงธีรวัฒน์ และศิริดา ออประยูร. (2565). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความเครียดของนักศึกษาทันตแพทย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. *วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ์*, 9(1). 217 - 234.
- ชาญวุฒิ ธิติรัตน์โชติ, ณัฐธาดา เหล่าคงธรรม, วิสันต์ มาวงษ์, ทัดดา ศรีบุญเรือง และสุวรรณา ภัทรเบญจพล. (2556). การประเมินสุขภาพจิตและความเครียดของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัย อุบลราชธานี. *วารสารเภสัชศาสตร์อีสาน*, 9(1). 66-71.
- ทัศนาก ทอภักดี. (2551). *ความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยกับบุคลิกภาพของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร*. กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. สืบค้นจาก <http://bsris.swu.ac.th/filenews/112.pdf>
- ธรรมศักดิ์ สายแก้ว, สุนันทา ศรีศิริ และสมฤดี สายหยุดทอง (2562). ปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดของนักศึกษา สาธารณสุขศาสตร์ในวิทยาลัยสหเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ศูนย์การศึกษาจังหวัด สมุทรสงคราม. *วารสารดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์*, 9(3). 612-628.
- ธัญญารัตน์ จันทรเสนา. (2555). *ความเครียดของนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ [วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา]*. กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. สืบค้นจาก <https://tdc.thailis.or.th/tdc/>
- พระครูใบฎีกาณทล เขมโก (ชูโตศรี). (2562). อิทธิพลของสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษา ระดับอุดมศึกษา. *วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร*, 10(1). 192-200.
- พันธุ์ภา กิตติรัตน์ไพบูลย์ และคณะ. (2563). แนวโน้มและปัจจัยที่มีผลต่อระดับสุขภาพจิตคนไทย: การสำรวจระดับชาติ ปี พ.ศ. 2561. *วารสารสุขภาพจิตแห่งประเทศไทย*, 28(2). 121-135.
- พิชญายวีร์ สีนสวัสดิ์ และเบญจวรรณ พิททาร์ต. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรรกับคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี ราชนบุรี. *วารสารเกื้อการุณย์*, 23(1). 7-20.

เอกสารอ้างอิง (ต่อ)

- พิมลมาศ เกตุฉาย. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความวิตกกังวลในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารกับครูผู้สอนภาษาอังกฤษที่เป็นเจ้าของภาษา: กรณีศึกษานักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงปีที่ 2 วิทยาลัยเทคนิคสตัทท์บ [วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์]. ชลบุรี. มหาวิทยาลัยบูรพา. สืบค้นจาก <https://tdc.thailis.or.th/tdc/>
- รุ่งรัตน์ ระยำแก้ว. (2555). ความเครียดของนิสิตแพทย์ชั้นปีที่ 4-6 กรณีศึกษาศูนย์แพทยศาสตรศึกษาชั้นคลินิก โรงพยาบาลพุทธชินราช พิษณุโลก [วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาแพทยศาสตรศึกษา คณะแพทยศาสตร์]. พิษณุโลก. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. สืบค้นจาก <https://tdc.thailis.or.th/tdc/>
- วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี. (5 เมษายน 2564). *ประวัติความเป็นมา*. เข้าถึงได้จาก วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี: https://scphub.ac.th/?page_id=146
- ศลักษณา กิตติศักดิ์, สุพานี สนธิรัตน์ และทิพย์วัลย์ สุรินยา. (2552). ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเลี้ยงดูของบิดามารดากับภาวะซึมเศร้าของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4. *รวมอภิมติพยาบาลสาร*, 15(1). 36-47.
- ศุภกร ศรีแผ้ว. (2563). *การเปลี่ยนแปลงในช่วงวัยรุ่น (Pubertal change)*. สืบค้นจาก https://meded.psu.ac.th/binlaApp/class05/388_541_2/Working_with_adolescents_in_family_medicine/index2.html#
- สมิต อาชนิจกุล. (2542). *เครียดเป็นบ้า*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ดับเบิลเดย์ บุ๊คส์.
- สายด่วนสุขภาพจิต. (2563). *กรมสุขภาพจิตเผยวัยรุ่นไทยปรึกษาสายด่วนสุขภาพจิต 1323 ปี 2562*. สืบค้นจาก <https://www.prdmh.com>
- หงษ์ศิริ ภัยโยติลลชัย และคณะ. (2558). *ความเครียด และการแก้ปัญหาความเครียดของนักศึกษา สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศทางธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล รัตนโกสินทร์ บพิตรพิมุข จักรวรรดิ. นครปฐม. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์*. สืบค้นจาก http://110.164.147.155/kmhealth_new/Document/psychiatry/adult/P1.2.10.pdf
- อรุณี มิ่งประเสริฐ. (2557). การศึกษาสุขภาพจิตและความเครียดของนักศึกษา คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต. *วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์*, 40(2). 211-227.
- Best, J. W. (2013). *Research in education* (Vol. 2). Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice Hall, Inc.